

PORADNIK POLSKIEGO SYGNALISTY

50 ważnych informacji

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora (autorów) i nie muszą odzwierciedlać poglądów Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dotację nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

WARSZAWA, 2025

Spis treści

1. Kto może być sygnalistą?.....	4
2. Kim jest osoba pomagająca sygnaliście w dokonaniu zgłoszenia?.....	4
3. Kim jest osoba powiązana z sygnalistą?	5
4. Jakie są obszary zgłoszeń w ramach procedur dla sygnalistów dające ochronę przed działaniami odwetowymi?.....	5
5. Na czym polegają działania odwetowe?	6
6. Na czym polegają działania następcze?	6
7. Co to są informacje o naruszeniu prawa?.....	6
8. Co znaczy kontekst związany z pracą?	7
9. Jak rozumiemy zgłoszenie sygnalisty?	7
10. Co to jest zgłoszenie wewnętrzne?.....	7
11. Co to jest zgłoszenie zewnętrzne?	7
12. Co rozumiemy pod pojęciem informacji zwrotnej?	7
13. Jaki zakres informacji przekazywany przez sygnalistów nie daje im ochrony przed działaniami odwetowymi?.....	8
14. Czy zgłoszenie sygnalisty może być anonimowe?.....	8
15. Czy dane sygnalistów są chronione?	8
16. Jaki zakres ochrony przysługuje sygnalistom?	9
17. Czy sygnaliście, wobec którego podjęto działania odwetowe należy się odszkodowanie?	10
18. Czy osobie pomówionej przez sygnalistę należy się odszkodowanie?	10
19. Jakie są ograniczenia odpowiedzialności sygnalisty?	11
20. Jakie kanały zgłoszeń może wykorzystać sygnalista?	11
21. W jakich podmiotach obowiązkowe są kanały zgłoszeń wewnętrznych?	11
22. Co określa procedura zgłoszeń wewnętrznych?.....	12
23. Czy można ustanowić wspólne procedury wewnętrzne?	13
24. Jak przedstawia się sytuacja ustanowienia wspólnych procedur w grupach kapitałowych?	13

25. Jakie są kanały przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych i jakie są sposoby ich dokumentowania ?.....	14
26. Kto może przyjmować zgłoszenia wewnętrzne?.....	14
27. Co powinien zawierać rejestr zgłoszeń wewnętrznych?	15
28. Kto przyjmuje zgłoszenia zewnętrzne?	15
29. Czy sygnalista może dokonać zgłoszenia zewnętrznego bez wcześniejszego zgłoszenia wewnętrznego?.....	16
30. Jaka jest rola Rzecznika Praw Obywatelskich w obszarze tematyki sygnalistów?	16
31. Co robi Rzecznik Praw Obywatelskich po otrzymaniu zgłoszenia od sygnalisty?.....	17
32. Jakie są zadania organu publicznego w odniesieniu do sygnalistów?	17
33. Jakie są kanały przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych oraz sposoby ich dokumentowania?	19
34. Czy Rzecznik Praw Obywatelskich sam przyjmuje zgłoszenia?	20
35. Jakie zagadnienia obejmuje Rejestr Zgłoszeń Zewnętrznych prowadzony przez Rzecznika Praw Obywatelskich?.....	20
36. Jakie kwestie obejmuje Rejestr Zgłoszeń Zewnętrznych prowadzony przez organ publiczny?	21
37. Gdzie szukać informacji statystycznych na temat zgłoszeń sygnalistów?.....	21
38. Jaki zakres informacji przydatnych sygnalistom musi udostępnić każdy organ publiczny?	22
39. Co rozumiemy pod pojęciem ujawnienie publiczne?	23
40. Jakie są zasady ujawnienia publicznego przez sygnalistów?	23
41. Czy dane sygnalisty są chronione?.....	24
42. Na czym polega ochrona danych osobowych sygnalisty?	24
43. Czy sygnalista może otrzymać zaświadczenie o ochronie przed działaniami odwetowymi?	25
44. Co grozi za uniemożliwienie lub istotne utrudnienie zgłoszenia przez sygnalistów?	25
45. Jaka jest odpowiedzialność za podejmowanie działań odwetowych wobec sygnalistów?	25
46. Jaką sankcją karną zagrożone jest ujawnienie tożsamości sygnalisty?.....	25

47. Co grozi sygnaliście za dokonanie zgłoszenia lub ujawnienia publicznego wiedząc, że do naruszenia prawa nie doszło?	26
48. Jakie są konsekwencje za nieustanowienie procedury zgłoszeń wewnętrznych?	26
49. Czy jest norma ISO dotycząca sygnalistów?	26
50. Od kiedy obowiązuje Ustawa o ochronie sygnalistów w Polsce?	26

1. KTO MOŻE BYĆ SYGNALISTĄ?

Sygnalistą jest **osoba fizyczna, która zgłasza lub ujawnia publicznie informację o naruszeniu prawa uzyskaną w kontekście związanym z pracą**, w tym:

- 1) pracownik;
- 2) pracownik tymczasowy;
- 3) osoba świadcząca pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- 4) przedsiębiorca;
- 5) prokurent;
- 6) akcjonariusz lub wspólnik;
- 7) członek organu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- 8) osoba świadcząca pracę pod nadzorem i kierownictwem wykonawcy, podwykonawcy lub dostawcy;
- 9) stażysta;
- 10) wolontariusz;
- 11) praktykant;
- 12) funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura

Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej;

13) żołnierz.

Sygnalista może dokonać zgłoszenia **także w przypadku zgłoszenia lub ujawnienia publicznego informacji o naruszeniu prawa uzyskanej w kontekście związanym z pracą po ustaniu lub przed nawiązaniem stosunku pracy lub innego stosunku prawnego** stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług lub pełnienia funkcji w podmiocie prawnym lub na rzecz tego podmiotu, lub pełnienia służby w podmiocie prawnym.

2. KIM JEST OSOBA POMAGAJĄCĄ SYGNALIŚCIE W DOKONANIU ZGŁOSZENIA?

Osobą pomagającą w dokonaniu zgłoszenia jest **osoba fizyczna, która pomaga sygnaliście w zgłoszeniu lub ujawnieniu publicznym** w kontekście związanym z pracą i której pomoc nie powinna zostać ujawniona.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja
„Akademia Antykorupcyjna”

3. KIM JEST OSOBA POWIĄZANA Z SYGNALISTĄ?

Osobą powiązaną z sygnalistą **jest osoba fizyczna, która może doświadczyć działań odwetowych**, w tym współpracownik lub osoba najbliższa sygnalisty.

4. JAKIE SĄ OBSZARY ZGŁOSZEŃ W RAMACH PROCEDUR DLA SYGNALISTÓW DAJĄCE OCHRONĘ PRZED DZIAŁANAMI ODWETOWYMI?

Ustawa o ochronie sygnalistów określa poniższy zakres tematyczny zgłoszeń przez sygnalistów naruszeń prawa (przy jednoczesnym zapewnieniu im ochrony przed działaniami odwetowymi związanymi ze zgłoszeniem), które to mogą stanowić działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem lub też mające na celu obejście prawa. Zgłoszenia te mogą dotyczyć:

- 1) korupcji;
- 2) zamówień publicznych;
- 3) usług, produktów i rynków finansowych;
- 4) przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;

- 5) bezpieczeństwa produktów i ich zgodności z wymogami;
- 6) bezpieczeństwa transportu;
- 7) ochrony środowiska;
- 8) ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądrowego;
- 9) bezpieczeństwa żywności i pasz;
- 10) zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- 11) zdrowia publicznego;
- 12) ochrony konsumentów;
- 13) ochrony prywatności i danych osobowych;
- 14) bezpieczeństwa sieci i systemów teleinformatycznych;
- 15) interesów finansowych Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, jednostki samorządu terytorialnego oraz Unii Europejskiej;
- 16) rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, w tym publicznoprawnych zasad konkurencji i pomocy państwa oraz opodatkowania osób prawnych;
- 17) konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela.

Każdy podmiot prawny może dodatkowo w ramach procedury zgłoszeń wewnętrznych przewidzieć możliwość zgłaszania informacji o naruszeniach dotyczących obowiązujących w tym podmiocie prawnym regulacji

wewnętrznych lub standardów etycznych, które zostały ustanowione przez podmiot prawny na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego i pozostają z nimi zgodne.

5. NA CZYM POLEGAJĄ DZIAŁANIA ODWETOWE?

Działaniem odwetowym jest **bezpośrednie lub pośrednie działanie lub zaniechanie w kontekście związanym z pracą**, które jest spowodowane zgłoszeniem lub ujawnieniem publicznym i które narusza lub może naruszyć prawa sygnalisty lub wyrządza lub może wyrządzić nieuzasadnioną szkodę sygnaliście, w tym bezpodstawne inicjowanie postępowań przeciwko sygnaliście.

6. NA CZYM POLEGAJĄ DZIAŁANIA NASTĘPCZE?

Działaniem następczym są wszystkie **działania podjęte przez podmiot prawny lub organ publiczny w celu oceny prawdziwości informacji zawartych w zgłoszeniu oraz w celu przeciwdziałania naruszeniu prawa**

będącego przedmiotem zgłoszenia. Działania następcze w szczególności obejmują wszczęcie i prowadzenie postępowań wyjaśniających, wszczęcie kontroli lub postępowania administracyjnego, wniesienie oskarżenia. Działania następcze obejmują również czynności podjęte w celu odzyskania środków finansowych lub zamknięcie procedury realizowanej w ramach wewnętrznej lub zewnętrznej procedury dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następczych.

7. CO TO SĄ INFORMACJE O NARUSZENIU PRAWA?

Informacją o naruszeniu prawa jest **informacja, w tym uzasadnione podejrzenie dotyczące zaistniałego lub potencjalnego naruszenia prawa, do którego doszło lub prawdopodobnie dojdzie w podmiocie prawnym, w którym sygnalista uczestniczył w procesie rekrutacji lub innych negocjacji poprzedzających zawarcie umowy, pracuje lub pracował, lub w innym podmiocie prawnym, z którym sygnalista utrzymuje lub utrzymywał kontakt w kontekście związanym z pracą, lub informacje**

dotyczące próby ukrycia takiego naruszenia prawa.

8. CO ZNACZY KONTEKST ZWIĄZANY Z PRACĄ?

Kontekst związany z pracą obejmuje **przeszłe, obecne lub przyszłe działania związane z wykonywaniem pracy na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku prawnego** stanowiącego podstawę pełnienia służby, świadczenia pracy, usług lub pełnienia funkcji w podmiocie prawnym lub na rzecz tego podmiotu, w ramach których uzyskano informację o naruszeniu prawa oraz istnieje możliwość doświadczenia działań odwetowych.

9. JAK ROZUMIEMY ZGŁOSZENIE SYGNALISTY?

Zgłoszeniem sygnalisty jest **ustne lub pisemne zgłoszenie wewnętrzne lub zewnętrzne, przekazane zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie o ochronie sygnalistów.**

10. CO TO JEST ZGŁOSZENIE WEWNĘTRZNE?

Zgłoszeniem wewnętrznym jest **ustne lub pisemne przekazanie podmiotowi prawnemu informacji o naruszeniu prawa.**

11. CO TO JEST ZGŁOSZENIE ZEWNĘTRZNE?

Zgłoszeniem zewnętrznym jest **ustne lub pisemne przekazanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich albo organowi publicznemu informacji o naruszeniu prawa.**

12. CO ROZUMIEMY POD POJĘCIEM INFORMACJI ZWROTNEJ?

Informacją zwrotną jest **przekazana sygnaliście informacja na temat planowanych lub podjętych działań następnych i powodów takich działań.**

13. JAKI ZAKRES INFORMACJI PRZEKAZYWANY PRZEZ SYGNALISTÓW NIE DAJE IM OCHRONY PRZED DZIAŁANAMI ODWETOWYMI?

Ustawy o ochronie sygnalistów nie stosuje się do informacji objętych:

- 1) przepisami o ochronie informacji niejawnych oraz innych informacji, które nie podlegają ujawnieniu z mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego ze względów bezpieczeństwa publicznego
- 2) tajemnicą zawodową zawodów medycznych oraz prawniczych
- 3) tajemnicą narady sędziowskiej
- 4) postępowaniem karnym – w zakresie tajemnicy postępowania przygotowawczego oraz tajemnicy rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

Ustawy o ochronie sygnalistów nie stosuje się również do naruszeń prawa w zakresie zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, zawieranych umów offsetowych oraz **innych środków podejmowanych w celu ochrony podstawowych lub istotnych interesów bezpieczeństwa państwa.**

14. CZY ZGŁOSZENIE SYGNALISTY MOŻE BYĆ ANONIMOWE?

Podmiot prawny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz organ publiczny **mogą przyjmować zgłoszenia dokonane anonimowo.**

15. CZY DANE SYGNALISTÓW SĄ CHRONIONE?

Dane osobowe sygnalisty, pozwalające na ustalenie jego tożsamości, **nie podlegają ujawnieniu nieupoważnionym osobom, chyba że za wyraźną zgodą sygnalisty.** Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy ich ujawnienie jest koniecznym i proporcjonalnym obowiązkiem wynikającym z przepisów prawa w związku z postępowaniami wyjaśniającymi prowadzonymi przez organy publiczne lub postępowaniami przygotowawczymi lub sądowymi prowadzonymi przez sądy, w tym w celu zagwarantowania prawa do obrony przysługującego osobie, której dotyczy zgłoszenie. Przed dokonaniem powyższego ujawnienia, właściwy organ publiczny lub właściwy sąd powiadamia o tym sygnalistę, przesyłając w postaci papierowej lub elektronicznej

wyjaśnienie powodów ujawnienia jego danych osobowych, chyba że takie powiadomienie zagrozi postępowaniu wyjaśniającemu lub postępowaniu przygotowawczemu lub sądowemu.

16. JAKI ZAKRES OCHRONY PRZYSŁUGUJE SYGNALISTOM?

Wobec sygnalisty **nie mogą być podejmowane działania odwetowe ani próby lub nawet groźby zastosowania takich działań.** Jeżeli praca była, jest lub ma być świadczona na podstawie stosunku pracy, wobec sygnalisty nie mogą być podejmowane działania odwetowe, polegające w szczególności na:

- 1) odmowie nawiązania stosunku pracy;
- 2) wypowiedzeniu lub rozwiązaniu bez wypowiedzenia stosunku pracy;
- 3) nie zawarciu umowy o pracę na czas określony lub umowy o pracę na czas nieokreślony po rozwiązaniu umowy o pracę na okres próbny, nie zawarciu kolejnej umowy o pracę na czas określony lub nie zawarciu umowy o pracę na czas nieokreślony po rozwiązaniu umowy o pracę na czas określony – w przypadku gdy sygnalista

miał uzasadnione oczekiwanie, że zostanie z nim zawarta taka umowa;

- 4) obniżeniu wysokości wynagrodzenia za pracę;
- 5) wstrzymaniu awansu albo pominięciu przy awansowaniu;
- 6) pominięciu przy przyznawaniu innych niż wynagrodzenie świadczeń związanych z pracą lub obniżeniu wysokości tych świadczeń;
- 7) przeniesieniu na niższe stanowisko pracy;
- 8) zawieszeniu w wykonywaniu obowiązków pracowniczych lub służbowych;
- 9) przekazaniu innemu pracownikowi dotychczasowych obowiązków sygnalisty;
- 10) niekorzystnej zmianie miejsca wykonywania pracy lub rozkładu czasu pracy;
- 11) negatywnej ocenie wyników pracy lub negatywnej opinii o pracy;
- 12) nałożeniu lub zastosowaniu środka dyscyplinarnego, w tym kary finansowej, lub środka o podobnym charakterze;
- 13) przymusie, zastraszaniu lub wykluczeniu;
- 14) mobbingu;
- 15) dyskryminacji;

16) niekorzystnym lub niesprawiedliwym traktowaniu;

17) wstrzymaniu udziału lub pominięciu przy typowaniu do udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe;

18) nieuzasadnionym skierowaniu na badania lekarskie, w tym badania psychiatryczne, chyba że przepisy odrębne przewidują możliwość skierowania pracownika na takie badania;

19) działaniu zmierzającym do utrudnienia znalezienia w przyszłości pracy w danym sektorze lub w danej branży na podstawie nieformalnego lub formalnego porozumienia sektorowego lub branżowego;

20) spowodowaniu straty finansowej, w tym gospodarczej, lub utraty dochodu;

21) wyrządzeniu innej szkody niematerialnej, w tym naruszeniu dóbr osobistych, w szczególności dobrego imienia sygnalisty.

Za działania odwetowe z powodu dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego uważa się także próbę lub groźbę zastosowania powyższych środków. Ważne jest, że to na pracodawcy spoczywa ciężar dowodu, że podjęte działanie, o którym mowa powyżej nie jest działaniem odwetowym.

17. CZY SYGNALIŚCIE, WOBEC KTÓREGO PODJĘTO DZIAŁANIA ODWETOWE NALEŻY SIĘ ODSZKODOWANIE?

Sygnalista, wobec którego dopuszczono się działań odwetowych, **ma prawo do odszkodowania** w wysokości nie niższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku lub prawo do zadośćuczynienia.

18. CZY OSOBIE POMÓWIONEJ PRZEZ SYGNALISTĘ NALEŻY SIĘ ODSZKODOWANIE?

Osoba, która poniosła szkodę z **powodu świadomego zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nieprawdziwych informacji przez sygnalistę**, **ma prawo do odszkodowania lub zadośćuczynienia** za naruszenie dóbr osobistych od sygnalisty, który dokonał takiego zgłoszenia lub ujawnienia publicznego.

19. JAKIE SĄ OGRANICZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI SYGNALISTY?

Dokonanie zgłoszenia lub ujawnienia publicznego **nie może stanowić podstawy odpowiedzialności, w tym odpowiedzialności dyscyplinarnej lub odpowiedzialności za szkodę z tytułu naruszenia praw innych osób lub obowiązków określonych w przepisach prawa**, w szczególności w przedmiocie zniesławienia, naruszenia dóbr osobistych, praw autorskich, ochrony danych osobowych oraz obowiązku zachowania tajemnicy, w tym tajemnicy przedsiębiorstwa pod warunkiem, że sygnalista miał uzasadnione podstawy sądzić, że zgłoszenie lub ujawnienie publiczne jest niezbędne do ujawnienia naruszenia prawa zgodnie z Ustawą o ochronie sygnalistów. W przypadku wszczęcia postępowania prawnego dotyczącego odpowiedzialności, sygnalista może wystąpić o umorzenie takiego postępowania. Uzyskanie informacji będących przedmiotem zgłoszenia lub ujawnienia publicznego lub dostęp do takich informacji nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności,

pod warunkiem że takie uzyskanie lub taki dostęp nie stanowią czynu zabronionego.

20. JAKIE KANAŁY ZGŁOSZEŃ MOŻE WYKORZYSTAĆ SYGNALISTA?

Sygnalista może wykorzystać **wewnętrzne i zewnętrzne kanały zgłoszeniowe** oraz może **dokonać ujawnienia publicznego**.

21. W JAKICH PODMIOTACH OBOWIĄZKOWE SĄ KANAŁY ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH?

Ogólną zasadą jest, że kanały zgłoszeń wewnętrznych obowiązkowo stosuje się w podmiotach prawnych, na rzecz których według stanu na dzień 1 stycznia lub 1 lipca danego roku **wykonuje pracę zarobkową co najmniej 50 osób**. Do liczby 50 osób wykonujących pracę zarobkową na rzecz podmiotu prawnego wlicza się pracowników w przeliczeniu na pełne etaty lub osoby świadczące pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudniają do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Kanały zgłoszeń wewnętrznych

nie są obowiązkowe w jednostkach organizacyjnych gminy lub powiatu liczących mniej niż 10 000 mieszkańców.

22. CO OKREŚLA PROCEDURA ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH?

Podmiot prawny ustala wewnętrzną procedurę dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następnych.

Procedura zgłoszeń wewnętrznych w szczególności określa:

- 1) wewnętrzną jednostkę organizacyjną lub osobę w ramach struktury organizacyjnej podmiotu prawnego, lub podmiot zewnętrzny, upoważnione przez podmiot prawny do przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych;
- 2) sposoby przekazywania zgłoszeń wewnętrznych przez sygnalistę wraz z adresem korespondencyjnym lub adresem poczty elektronicznej, zwanymi dalej „adresem do kontaktu”;
- 3) bezstronną wewnętrzną jednostkę organizacyjną lub osobę w ramach struktury organizacyjnej podmiotu prawnego, upoważnione do podejmowania działań następnych, włączając w to weryfikację zgłoszenia wewnętrznego i dalszą komunikację z sygnalistą,

w tym występowanie o dodatkowe informacje i przekazywanie sygnaliście informacji zwrotnej; funkcję tę może pełnić wewnętrzna jednostka organizacyjna lub osoba, jeżeli zapewniają bezstronność;

4) tryb postępowania z informacjami o naruszeniach prawa zgłoszonymi anonimowo;

5) obowiązek potwierdzenia sygnaliście przyjęcia zgłoszenia wewnętrznego w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, chyba że sygnalista nie podał adresu do kontaktu, na który należy przekazać potwierdzenie;

6) obowiązek podjęcia, z zachowaniem należytej staranności, działań następnych;

7) maksymalny termin na przekazanie sygnaliście informacji zwrotnej, nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia wewnętrznego lub – w przypadku nieprzekazania potwierdzenia z uwagi na brak kontaktu zwrotnego 3 miesięcy od upływu 7 dni od dnia dokonania zgłoszenia wewnętrznego, chyba że sygnalista nie podał adresu do kontaktu, na który należy przekazać informację zwrotną;

8) zrozumiałe i łatwo dostępne informacje na temat możliwości dokonywania zgłoszeń

zewnętrznych do Rzecznika Praw Obywatelskich albo organów publicznych oraz – w stosownych przypadkach – do instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej.

Procedura zgłoszeń wewnętrznych może dodatkowo obejmować w szczególności:

- 1) wskazanie dodatkowych naruszeń, jeżeli podmiot prawny przewidział możliwość zgłaszania takich naruszeń;
- 2) wskazanie czynników ryzyka odpowiadających profilowi działalności podmiotu prawnego, sprzyjających możliwości wystąpienia określonych naruszeń prawa związanych w szczególności z naruszeniem obowiązków regulacyjnych lub innych obowiązków określonych w przepisach prawa lub z ryzykiem korupcji;
- 3) wskazanie, że informacja o naruszeniu prawa może być w każdym przypadku zgłoszona również do Rzecznika Praw Obywatelskich albo organu publicznego z pominięciem procedury zgłoszeń wewnętrznych;
- 4) określenie systemu zachęt do korzystania z procedury zgłoszeń wewnętrznych, w przypadku gdy naruszeniu prawa można skutecznie zaradzić w ramach struktury organizacyjnej podmiotu prawnego,

a sygnalista uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych.

23. CZY MOŻNA USTANOWIĆ WSPÓLNE PROCEDURY WEWNĘTRZNE?

Podmioty prywatne, na rzecz których **wykonuje pracę zarobkową co najmniej 50, lecz nie więcej niż 249 osób, mogą na podstawie umowy ustalić wspólne zasady dotyczące przyjmowania i weryfikacji zgłoszeń wewnętrznych** oraz prowadzenia postępowania wyjaśniającego. Jednostki samorządu terytorialnego mogą ustalić wspólną procedurę zgłoszeń wewnętrznych w ramach wspólnej obsługi, pod warunkiem zapewnienia jej odrębności i niezależności od procedury przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych i podejmowania działań następnych.

24. JAK PRZEDSTAWIA SIĘ SYTUACJA USTANOWIENIA WSPÓLNYCH PROCEDUR W GRUPACH KAPITAŁOWYCH?

Podmioty prywatne należące do grupy kapitałowej mogą ustalić wspólną

procedurę zgłoszeń wewnętrznych, **pod warunkiem zapewnienia zgodności wykonywanych czynności z Ustawą o ochronie sygnalistów.**

25. JAKIE SĄ KANAŁY PRZYJMOWANIA ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH I JAKIE SĄ SPOSOBY ICH DOKUMENTOWANIA ?

Sposoby przekazywania zgłoszeń wewnętrznych obejmują **co najmniej możliwość dokonywania zgłoszeń ustnie lub pisemnie.** Zgłoszenie ustne może być dokonane **telefonicznie lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.** Zgłoszenie ustne dokonane za pośrednictwem **nagrywanej linii telefonicznej** lub innego nagrywanego systemu komunikacji głosowej jest dokumentowane za zgodą sygnalisty w formie:

- 1) nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub
- 2) kompletnej i dokładnej transkrypcji rozmowy przygotowanej przez jednostkę lub osobę, lub podmiot.

Zgłoszenie ustne dokonane za pośrednictwem nienagrywanej linii telefonicznej lub innego nienagrywanego

systemu komunikacji głosowej jest dokumentowane w formie protokołu rozmowy, odtwarzającego dokładny jej przebieg a sygnalista może dokonać sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia transkrypcji rozmowy lub protokołu rozmowy przez ich podpisanie. Na wniosek sygnalisty zgłoszenie ustne może być dokonane podczas bezpośredniego spotkania zorganizowanego w terminie 14 dni od dnia otrzymania takiego wniosku. W takim przypadku za zgodą sygnalisty zgłoszenie jest dokumentowane w formie:

- 1) nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub
- 2) protokołu spotkania, odtwarzającego jego dokładny przebieg a sygnalista może dokonać sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia protokołu spotkania przez jego podpisanie.

Zgłoszenie pisemne może być dokonane w postaci papierowej lub elektronicznej.

26. KTO MOŻE PRZYJMOWAĆ ZGŁOSZENIA WEWNĘTRZNE?

Do przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych w danym podmiocie mogą być wyznaczone: **wewnętrzna jednostka organizacyjną lub osobę w ramach**

struktury organizacyjnej podmiotu prawnego, lub podmiot zewnętrzny, upoważnione przez podmiot prawny do przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych. Do przyjmowania i weryfikacji zgłoszeń wewnętrznych, podejmowania działań następnych oraz przetwarzania danych osobowych mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające **pisemne upoważnienie podmiotu prawnego**. Osoby upoważnione są obowiązane do zachowania tajemnicy w zakresie informacji i danych osobowych, które uzyskały w ramach przyjmowania i weryfikacji zgłoszeń wewnętrznych, oraz podejmowania działań następnych, także po ustaniu stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, w ramach którego wykonywały tę pracę. Upoważnienie podmiotu zewnętrznego wymaga zawarcia umowy w celu powierzenia obsługi przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych, potwierdzania przyjęcia zgłoszenia, przekazywania informacji zwrotnej oraz dostarczania informacji na temat procedury zgłoszeń wewnętrznych z zastosowaniem rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapewniających zgodność tych czynności z Ustawą o ochronie sygnalistów.

27. CO POWINIEN ZAWIERAĆ REJESTR ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH?

Podmiot prawny prowadzi rejestr zgłoszeń wewnętrznych, który obejmuje:

- 1) numer zgłoszenia;
- 2) przedmiot naruszenia prawa;
- 3) dane osobowe sygnalisty oraz osoby, której dotyczy zgłoszenie, niezbędne do identyfikacji tych osób;
- 4) adres do kontaktu sygnalisty;
- 5) datę dokonania zgłoszenia;
- 6) informację o podjętych działaniach następnych;
- 7) datę zakończenia sprawy.

28. KTO PRZYJMUJE ZGŁOSZENIA ZEWNĘTRZNE?

Zgłoszenia zewnętrzne są przyjmowane przez **Rzecznika Praw Obywatelskich albo organ publiczny**. Rzecznik Praw Obywatelskich oraz organ publiczny są odrębnymi administratorami w zakresie danych osobowych podanych w zgłoszeniu zewnętrznym, które zostało przyjęte przez te organy.

29. CZY SYGNALISTA MOŻE DOKONAĆ ZGŁOSZENIA ZEWNĘTRZNEGO BEZ WCZEŚNIEJSZEGO ZGŁOSZENIA WEWNĘTRZNEGO?

Sygnalista **może dokonać zgłoszenia zewnętrznego** bez uprzedniego dokonania zgłoszenia wewnętrznego.

30. JAKA JEST ROLA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH W OBSZARZE TEMATYKI SYGNALISTÓW?

Rzecznik Praw Obywatelskich:

- 1) ustala procedurę przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych, która określa w szczególności tryb postępowania z informacjami o naruszeniach prawa zgłoszonymi anonimowo;
- 2) przyjmuje zgłoszenia zewnętrzne o naruszeniach prawa, poddaje je wstępnej weryfikacji i przekazuje je organowi publicznemu właściwemu do podjęcia działań następnych;
- 3) przyjmuje i rozpatruje zgłoszenia zewnętrzne – w przypadku, gdy zgłoszenie dotyczy w szczególności naruszenia prawa w dziedzinie konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela - występujące

w stosunkach jednostki z organami władzy publicznej i żaden inny organ publiczny nie jest właściwy do podjęcia działań następnych;

- 4) zapewnia powszechny dostęp do informacji na temat praw i środków ochrony prawnej dotyczących sygnalistów przed działaniami odwetowymi oraz praw osób, których dotyczy zgłoszenie zewnętrzne, w szczególności przez zamieszczanie tych informacji na swojej stronie w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 5) udziela porad sygnalistom, osobom pomagającym w dokonaniu zgłoszenia oraz osobom powiązanym z sygnalistą oraz osobom, których dotyczy zgłoszenie zewnętrzne;
- 6) udziela sygnalistom oraz osobom pomagającym w dokonaniu zgłoszenia oraz osobom powiązanym z sygnalistą, informacji o organach, które w zakresie realizowanych zadań mogą podjąć działania służące ochronie sygnalistów przed działaniami odwetowymi, oraz – w odpowiednich przypadkach – wsparcia w kontaktach z takimi organami, w szczególności przez poinformowanie właściwych organów o dostrzeżonej konieczności objęcia sygnalisty ochroną.

31. CO ROBI RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH PO OTRZYMANIU ZGŁOSZENIA OD SYGNALISTY?

Rzecznik Praw Obywatelskich po otrzymaniu zgłoszenia zewnętrznego **poddaje je wstępnej weryfikacji polegającej na ustaleniu, czy zgłoszenie dotyczy informacji o naruszeniu prawa, oraz identyfikuje organ publiczny właściwy do podjęcia działań następnych.** Jeżeli zgłoszenie zewnętrzne dotyczy informacji o naruszeniu prawa, Rzecznik Praw Obywatelskich niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia dokonania zgłoszenia, przekazuje zgłoszenie do organu publicznego właściwego do podjęcia działań następnych. Rzecznik Praw Obywatelskich informuje sygnalistę o przekazaniu zgłoszenia zewnętrznego. Informacja ta obejmuje co najmniej wskazanie organu publicznego, do którego zgłoszenie zewnętrzne zostało przekazane, oraz datę przekazania. Rzecznik Praw Obywatelskich odstępuje od przekazania zgłoszenia zewnętrznego, jeżeli zgłoszenie nie dotyczy informacji o naruszeniu prawa w rozumieniu Ustawy o ochronie sygnalistów. Rzecznik Praw Obywatelskich

informuje sygnalistę o odstąpieniu od przekazania zgłoszenia zewnętrznego, podając ustalenia ze wstępnej weryfikacji zgłoszenia. Odstępując od przekazania zgłoszenia zewnętrznego, Rzecznik Praw Obywatelskich może poinformować sygnalistę, że informacja objęta zgłoszeniem podlega rozpatrzeniu w trybie przewidzianym w przepisach odrębnych, w szczególności jako przedmiot powództwa cywilnego, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, skargi do sądu administracyjnego, skargi, wniosku lub petycji, lub może zostać przedstawiona właściwym organom do rozpatrzenia w innym trybie. Poinformowanie sygnalisty nie wpływa w szczególności na dopuszczalność wniesionego później środka prawnego, na bieg terminów ani na treść rozstrzygnięcia lub sposób zakończenia postępowania. Informacja przekazana sygnaliście zawiera pouczenie w tym zakresie.

32. JAKIE SĄ ZADANIA ORGANU PUBLICZNEGO W ODNIESIENIU DO SYGNALISTÓW?

Organ publiczny **ustala procedurę przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

oraz podejmowania działań następnych, która określa w szczególności tryb postępowania z informacjami o naruszeniach prawa zgłoszonymi anonimowo.

Ponadto organ publiczny:

- 1) przyjmuje zgłoszenie zewnętrzne;
- 2) dokonuje wstępnej weryfikacji zgłoszenia zewnętrznego, polegającej na ustaleniu, czy zgłoszenie dotyczy informacji o naruszeniu prawa, oraz na ustaleniu, czy zgłoszenie dotyczy naruszeń prawa w dziedzinie należącej do zakresu działania tego organu, a jeżeli nie należy – na ustaleniu organu publicznego właściwego do podjęcia działań następnych;
- 3) rozpatruje zgłoszenie zewnętrzne – w przypadku gdy zgłoszenie dotyczy naruszeń prawa w dziedzinie należącej do zakresu działania tego organu;
- 4) przekazuje zgłoszenie zewnętrzne niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia dokonania zgłoszenia, a w uzasadnionych przypadkach – nie później niż w terminie 30 dni, do organu publicznego właściwego do podjęcia działań następnych – w przypadku gdy zgłoszenie dotyczy naruszeń prawa w dziedzinie nienależącej

do zakresu działania tego organu – oraz informuje o tym sygnalistę;

- 5) podejmuje działania następne z zachowaniem należytej staranności;
- 6) przekazuje sygnaliście informację zwrotną;
- 7) odstępuje od przekazania zgłoszenia zewnętrznego, jeżeli zgłoszenie nie dotyczy informacji o naruszeniu prawa;
- 8) informuje sygnalistę o odstąpieniu od przekazania zgłoszenia zewnętrznego, podając ustalenia ze wstępnej weryfikacji zgłoszenia;
- 9) odstępując od przekazania zgłoszenia zewnętrznego może poinformować sygnalistę, że informacja objęta zgłoszeniem podlega rozpatrzeniu w trybie przewidzianym w przepisach odrębnych, w szczególności jako przedmiot powództwa cywilnego, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, skargi do sądu administracyjnego, skargi, wniosku lub petycji, lub może zostać przedstawiona właściwym organom do rozpatrzenia w innym trybie. Poinformowanie sygnalisty nie wpływa w szczególności na dopuszczalność wniesionego później środka prawnego, na bieg terminów ani na treść rozstrzygnięcia lub sposób zakończenia postępowania;

10) przekazuje sygnaliście informację zwrotną w terminie nieprzekraczającym 3 miesięcy od dnia przyjęcia zgłoszenia zewnętrznego. W uzasadnionych przypadkach organ publiczny przekazuje sygnaliście informację zwrotną w terminie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia przyjęcia zgłoszenia zewnętrznego, po poinformowaniu o tym sygnalisty. Organ publiczny informuje sygnalistę także o ostatecznym wyniku postępowań wyjaśniających wszczętych na skutek zgłoszenia zewnętrznego.

33. JAKIE SĄ KANAŁY PRZYJMOWANIA ZGŁOSZEŃ ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ICH DOKUMENTOWANIA?

Zgłoszenie zewnętrzne **może być dokonane ustnie lub pisemnie**. Zgłoszenie ustne może być dokonane telefonicznie lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Zgłoszenie ustne dokonane za pośrednictwem **nagrywanej linii telefonicznej** lub innego nagrywanego systemu komunikacji głosowej jest dokumentowane za zgodą sygnalisty w formie:

1) nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub

2) kompletnej i dokładnej transkrypcji rozmowy.

Zgłoszenie ustne dokonane za pośrednictwem **nienagrywanej linii telefonicznej** lub innego nienagrywanego systemu komunikacji głosowej jest dokumentowane w formie protokołu rozmowy, odtwarzającego dokładny jej przebieg, którego sygnalista może dokonać sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia transkrypcji rozmowy lub protokołu rozmowy przez ich podpisanie. Na wniosek sygnalisty zgłoszenie ustne może być dokonane podczas **bezpośredniego spotkania** zorganizowanego w terminie 14 dni od dnia otrzymania takiego wniosku. W takim przypadku za zgodą sygnalisty zgłoszenie jest dokumentowane w formie nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub protokołu spotkania, odtwarzającego jego dokładny przebieg a sygnalista może dokonać sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia protokołu spotkania przez jego podpisanie.

Zgłoszenie pisemne może być dokonane w postaci papierowej lub elektronicznej. Zgłoszenie zewnętrzne w formie dokumentowej może być dokonane:

1) w postaci papierowej – na adres do korespondencji wskazany przez Rzecznika Praw Obywatelskich lub organ publiczny przyjmujący zgłoszenie;

2) w postaci elektronicznej – na adres poczty elektronicznej lub adres elektronicznej skrzynki podawczej, lub adres do doręczeń elektronicznych, wskazane przez Rzecznika Praw Obywatelskich lub organ publiczny przyjmujący zgłoszenie lub za pośrednictwem przeznaczonego do tego formularza internetowego lub aplikacji wskazanej przez organ publiczny jako aplikacja właściwa do dokonywania zgłoszeń w postaci elektronicznej.

34. CZY RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH SAM PRZYJMUJE ZGŁOSZENIA?

Rzecznik Praw Obywatelskich **upoważnia spośród pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich osoby uprawnione** do przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych, dokonywania ich wstępnej weryfikacji oraz bieżącego informowania sygnalisty a także przekazywania zainteresowanym osobom informacji na temat procedury przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych.

35. JAKIE ZAGADNIENIA OBEJMUJE REJESTR ZGŁOSZEŃ ZEWNĘTRZNYCH PROWADZONY PRZEZ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH?

Rejestr zgłoszeń zewnętrznych prowadzony przez Rzecznika Praw Obywatelskich obejmuje:

- 1) numer zgłoszenia;
- 2) przedmiot naruszenia prawa;
- 3) dane osobowe sygnalisty oraz osoby, której dotyczy zgłoszenie, niezbędne do identyfikacji tych osób;
- 4) datę dokonania zgłoszenia;
- 5) wskazanie organu publicznego właściwego do podjęcia działań następnych, do którego zgłoszenie zostało przekazane, oraz datę przekazania;
- 6) datę poinformowania sygnalisty o przekazaniu zgłoszenia organowi publicznemu właściwemu do podjęcia działań następnych;
- 7) informacje o niepodejmowaniu dalszych działań następnych.

Dane osobowe oraz pozostałe informacje zawarte w rejestrze zgłoszeń zewnętrznych są przechowywane przez okres 12 miesięcy po zakończeniu roku kalendarzowego, w którym przekazano zgłoszenie zewnętrzne do organu publicznego

właściwego do podjęcia działań następczych.

36. JAKIE KWESTIE OBEJMUJE REJESTR ZGŁOSZEŃ ZEWNĘTRZNYCH PROWADZONY PRZEZ ORGAN PUBLICZNY?

Rejestr Zgłoszeń Zewnętrznych prowadzony przez organ publiczny obejmuje:

- 1) numer zgłoszenia;
- 2) przedmiot naruszenia prawa;
- 3) dane osobowe sygnalisty oraz osoby, której dotyczy zgłoszenie, niezbędne do identyfikacji tych osób;
- 4) datę dokonania zgłoszenia;
- 5) informację o podjętych działaniach następczych;
- 6) informację o wydaniu zaświadczenia;
- 7) datę zakończenia sprawy;
- 8) informacje o niepodjęciu dalszych działań;
- 9) szacunkową szkodę majątkową, jeżeli została stwierdzona, oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań dotyczących naruszeń prawa będących przedmiotem zgłoszenia – o ile organ publiczny posiada te dane.

Dane osobowe oraz pozostałe informacje zawarte w rejestrze zgłoszeń zewnętrznych są przechowywane przez okres 3 lat po zakończeniu roku kalendarzowego, w którym zakończono działania następcze, lub po zakończeniu postępowań zainicjowanych tymi działaniami.

37. GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI STATYSTYCZNYCH NA TEMAT ZGŁOSZEŃ SYGNALISTÓW?

Organ publiczny za każdy rok kalendarzowy sporządza sprawozdanie zawierające dane statystyczne dotyczące zgłoszeń zewnętrznych, obejmujące:

- 1) liczbę przyjętych zgłoszeń zewnętrznych;
- 2) liczbę postępowań wyjaśniających i postępowań wszczętych w wyniku przyjętych zgłoszeń zewnętrznych oraz informacje na temat wyniku tych postępowań;
- 3) szacunkową szkodę majątkową, jeżeli została stwierdzona, oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań dotyczących naruszeń prawa będących przedmiotem zgłoszenia zewnętrznego – o ile organ publiczny posiada te dane.

Organ publiczny przekazuje Sprawozdanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za jaki sprawozdanie jest sporządzane. Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie sprawozdań organów publicznych sporządza sprawozdanie za dany rok kalendarzowy i przekazuje je Sejmowi, Senatowi i Komisji Europejskiej nie później niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, za jaki sprawozdanie jest sporządzane. **Sprawozdanie jest publikowane na stronie Rzecznika Praw Obywatelskich w Biuletynie Informacji Publicznej.**

38. JAKI ZAKRES INFORMACJI PRZYDATNYCH SYGNALISTOM MUSI UDOSTĘPNIĆ KAŻDY ORGAN PUBLICZNY?

Organ publiczny **umieszcza na swojej stronie w Biuletynie Informacji Publicznej w oddzielnej, łatwo identyfikowalnej i dostępnej sekcji oraz w sposób zrozumiały dla sygnalisty w szczególności informacje o:**

1) danych kontaktowych umożliwiających dokonanie zgłoszenia zewnętrznego,

w szczególności adres do korespondencji, adres poczty elektronicznej, adres do doręczeń elektronicznych, odrębny adres elektronicznej skrzynki podawczej, adres strony internetowej, na której znajduje się formularz elektroniczny lub numer telefonu wraz ze wskazaniem, czy rozmowy są nagrywane;

- 2) warunkach objęcia sygnalisty ochroną;
- 3) trybie postępowania mającym zastosowanie w przypadku zgłoszenia zewnętrznego, w tym o wymaganym sposobie wyjaśnienia informacji będących przedmiotem zgłoszenia lub przedstawienia dodatkowych informacji;
- 4) terminie przekazania informacji zwrotnej oraz rodzaju i zawartości takiej informacji;
- 5) zasadach poufności mających zastosowanie do zgłoszeń zewnętrznych;
- 6) zasadach przetwarzania danych osobowych a także zasadach przetwarzania danych osobowych oraz informacji podawanych w przypadku zbierania danych od osoby, której dane dotyczą;
- 7) charakterze działań następczych podejmowanych w związku ze zgłoszeniem zewnętrznym;
- 8) środkach ochrony prawnej i procedurach służących ochronie przed działaniami odwetowymi oraz dostępności poufnej

porady dla osób rozważających dokonanie zgłoszenia zewnętrznego;

9) warunkach, na jakich sygnalista jest chroniony przed ponoszeniem odpowiedzialności za naruszenie poufności;

10) zachęcie do korzystania z procedury zgłoszeń wewnętrznych podmiotu prawnego w przypadku, gdy naruszeniu prawa można skutecznie zaradzić w ramach struktury organizacyjnej podmiotu prawnego, a sygnalista uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych;

11) danych kontaktowych Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rzecznik Praw Obywatelskich również umieszcza przydatne informacje dla sygnalistów na swojej stronie w Biuletynie Informacji Publicznej w oddzielnej, łatwo identyfikowalnej i dostępnej sekcji oraz w sposób zrozumiały dla sygnalistów.

39. CO ROZUMIEMY POD POJĘCIEM UJAWNIENIE PUBLICZNE?

Ujawnieniem publicznym jest **podanie informacji o naruszeniu prawa do wiadomości publicznej.**

40. JAKIE SĄ ZASADY UJAWNIENIA PUBLICZNEGO PRZEZ SYGNALISTÓW?

Sygnalista dokonujący ujawnienia publicznego **podlega ochronie, jeżeli dokona:**

1) zgłoszenia wewnętrznego, a następnie zgłoszenia zewnętrznego, a podmiot prawny, a następnie organ publiczny w terminie na przekazanie informacji zwrotnej ustalonym w procedurze wewnętrznej, a następnie w terminie na przekazanie informacji zwrotnej ustalonym w procedurze zewnętrznej organu publicznego nie podejmą żadnych odpowiednich działań następnych ani nie przekażą sygnaliście informacji zwrotnej lub

2) od razu zgłoszenia zewnętrznego, a organ publiczny w terminie na przekazanie informacji zwrotnej ustalonym w swojej procedurze zewnętrznej nie podejmie żadnych odpowiednich działań następnych ani nie przekaże sygnaliście informacji zwrotnej – chyba że sygnalista nie podał adresu do kontaktu, na który należy przekazać taką informację.

Sygnalista dokonujący ujawnienia publicznego podlega ochronie także

w przypadku, gdy ma uzasadnione podstawy sądzić, że:

- 1) naruszenie może stanowić bezpośrednie lub oczywiste zagrożenie interesu publicznego, w szczególności gdy istnieje ryzyko nieodwracalnej szkody, lub
- 2) dokonanie zgłoszenia zewnętrznego narazi sygnalistę na działania odwetowe, lub
- 3) w przypadku dokonania zgłoszenia zewnętrznego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo skutecznego przeciwdziałania naruszeniu prawa z uwagi na szczególne okoliczności sprawy, takie jak możliwość ukrycia lub zniszczenia dowodów, istnienia zмовы między organem publicznym a sprawcą naruszenia lub udziału organu publicznego w naruszeniu.

Przy ocenie, czy działanie następce jest odpowiednie, uwzględnia się w szczególności czynności podjęte w celu zweryfikowania informacji o naruszeniu, prawidłowość oceny informacji o naruszeniu oraz adekwatność środków podjętych w następstwie stwierdzenia naruszenia, w tym – w odpowiednim przypadku – w celu zapobiegnięcia dalszym naruszeniom, z uwzględnieniem wagi naruszenia.

Przepisów dotyczących ujawnienia publicznego nie stosuje się, jeżeli przekazanie informacji o naruszeniu prawa następuje bezpośrednio do prasy (wtedy stosuje się ustawę Prawo prasowe).

41. CZY DANE SYGNALISTY SĄ CHRONIONE?

Tak, zarówno w przypadku dokonania zgłoszenia wewnętrznego jak i zewnętrznego.

42. NA CZYM POLEGA OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH SYGNALISTY?

Podmiot prawny gwarantuje, że procedura zgłoszeń wewnętrznych oraz związane z przyjmowaniem zgłoszeń przetwarzanie danych osobowych uniemożliwiają nieupoważnionym osobom uzyskanie dostępu do informacji objętych zgłoszeniem oraz zapewniają ochronę poufności tożsamości sygnalisty, osoby, której dotyczy zgłoszenie, oraz osoby trzeciej wskazanej w zgłoszeniu. Ochrona poufności dotyczy informacji, na podstawie których można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować tożsamość takich osób.

43. CZY SYGNALISTA MOŻE OTRZYMAĆ ZAŚWIADCZENIE O OCHRONIE PRZED DZIAŁANAMI ODWETOWYMI?

Na żądanie sygnalisty organ publiczny właściwy do podjęcia działań następczych **wydaje nie później niż w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania zaświadczenie**, w którym potwierdza, że sygnalista podlega ochronie przed działaniami odwetowymi.

44. CO GROZI ZA UNIEMOŻLIWIENIE LUB ISTOTNE UTRUDNIENIE ZGŁOSZENIA PRZEZ SYGNALISTÓW?

Kto, chcąc, aby inna osoba nie dokonała zgłoszenia, uniemożliwia jej to lub istotnie utrudnia, **podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku**. Jeżeli sprawca powyższego czynu stosuje wobec innej osoby przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

45. JAKA JEST ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ODWETOWYCH WOBEC SYGNALISTÓW?

Kto podejmuje działania odwetowe wobec sygnalisty, osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia lub osoby powiązanej z sygnalistą, **podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2**. Jeżeli sprawca działa w sposób uporczywy, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

46. JAKĄ SANKCJĄ KARNĄ ZAGROŻONE JEST UJAWNIE TOŻSAMOŚCI SYGNALISTY?

Kto bezprawnie ujawnia tożsamość sygnalisty, osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia lub osoby powiązanej z sygnalistą, **podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku**.

47. CO GROZI SYGNALIŚCIE ZA DOKONANIE ZGŁOSZENIA LUB UJAWNIEŃ PUBLICZNEGO WIEDZĄC, ŻE DO NARUSZENIA PRAWA NIE DOSZŁO?

Kto dokonuje zgłoszenia lub ujawnienia publicznego, wiedząc, że do naruszenia prawa nie doszło, **podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.**

48. JAKIE SĄ KONSEKWENCJE ZA NIEUSTANOWIENIE PROCEDURY ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH?

Kto, będąc odpowiedzialnym za ustanowienie procedury zgłoszeń wewnętrznych, wbrew przepisom ustawy procedury tej nie ustanawia lub ustanawia ją z istotnym naruszeniem wynikających z ustawy wymogów, **podlega karze grzywny.**

49. CZY JEST NORMA ISO DOTYCZĄCA SYGNALISTÓW?

Tak, funkcjonuje norma **ISO 37002**, która dotyczy ustanowienia, wdrożenia,

utrzymania i doskonalenia funkcjonowania systemów sygnalistów.

50. OD KIEDY OBOWIĄZUJE USTAWA O OCHRONIE SYGNALISTÓW W POLSCE?

Ustawa o ochronie sygnalistów z dnia 14 czerwca 2024 roku została opublikowana w Dzienniku Ustaw w dniu 24 czerwca 2024 r. pod pozycją 928. Generalnie weszła w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia tj. **od dnia 25 września 2024** roku, z wyjątkiem pewnych przepisów, które weszły w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Aktualnie ustawa obowiązuje w całości bez wyjątków.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora (autorów) i nie muszą odzwierciedlać poglądów Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dotację nie ponoszą za nie odpowiedzialności.